

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Trgatev in opravila v kleti.

Pameten vinorejec skrbno obdeluje svojo gorico; ve pa tudi, da kakovost vina ni le zavisna od grozdja, marveč tudi od tega, kako se ravna z vinom v kleti. Znano mu je, da mora dobra klet biti suha, snažna in prevetrovalna ter imeti 6 m visok obok in proti vzhodu ali zahodu obrnena vrata. Dobra klet naj ima vedno isto toplino (8° R.). zato so ji tla vsaj 6 m pod zemljo položena. Pravi vinogradnik ima v kleti vse potrebno orodje (razne vedrice, lakomnico, pipe, natege, livnik, metlo, verigo itd.), v zakleneni omari pa žeplo za žepanje praznih sodov, toplance, ribji klej za čiščenje vina, moštno vago, sodoméčko (vizíro). Vse to ima prav snažno in v lepem redu. Kadar se bliža trgatev, pripravlja vso posodo, da ne bo plesnjiva in smrdljiva, temveč čista in snažna. Ko je sode, kadi, brente itd. očistil ter stiskalnico (prešo) namočil, začne veselo

trgatev. V ugodnej jeseni odlaša branje tudi že zrelega grozdja, kolikor more, dobro vedoč, da si tako izboljšuje vino. (Med Dravo in Muro je redkokdaj pred 20. oktobrom dobrano.)

Bere naj se o toplem, suhem vremenu; gnjilo in plesnjivo grozdje naj se podbere, podberin pa nalije v posebno posodo za domačo rabo. Kjer je mnogo črnine, obere naj se najprej belo grozdje; nezrelo (martinčeki) pa naj ostane za paperk.

Brentač nosi polne brente ter melje grozdje v grozdnem mlinu, ki je nad kadjo postavljen. 24 ur potem, ko se je kad napolnila z zdrozgalicco, potoči se po cevi mošt iz nje ter se izliva v odločene sode, kateri se pa samo do 1 dm pod veho napolnijo tako, da lahko med vrenjem droži izmetavajo; boljše pa je, ako se to zabrani, voha z grozdnim listjem pokrije, to pa s kamenom obteži. Tropine v kadi se denó v stiskalnico. Stiska ali preša pa se v starej slovenskej, v njej podobnej nemškej preši z večjo karnico, ali pa v železnej preši na vreteno v sredi kôša; najboljša te vrste je ona na kljukni drog (Kniehebelpresse).

Podlistek.

Potne črtice.

Spisuje Ant. Koemur. (Dalje.)

VII. Pismo. — Jeruzalem.

Naj spregovorim nekaj priprostitih besed o tem zanimivem, zgodovinskem mestu. — 2. maja t. l. ob 3. uri pop. prestopili smo pri Jaffiških vratih prag Jeruzalemskega obzidja. Od Jaffiških vrat peljajo ozke, zavite, temne ulice, tlakane le z grobimi, debelimi, kamnitimi plošami. Ko pridemo do našega namenjenega stanovanja avstrijskega, hospica, katerega je postavila naša preslavna cesarska hiša za potnike ter ga še oskrbuje in kateri je stal do pol milijona, odložimo naše potne bisage v lepih, prostornih sobah, kajti tu bili smo na pol doma.

Ostali smo tu nekoliko dni in ugodna prilika se mi je ponudila opazovati marsikaj tu in tam zanimivega in tudi običaje raznoverskega prebivalstva. Jeruzalem je nekako stekališče vseh ver, nahajajo se: Kopti, Abisinci, Grki, Armeni, Arabi,

Sirci, Turki, protestanje in ne dosti katoličanov, vseh skupaj je nekako 50.000. Lega Jeruzalema je nekoliko nižja od drugih sosednih hribcev, vendar se še 750 m. nad gladino srednjega morja vzdiguje. Mesto obdaja še zidovje iz prvih stoletij, seveda je že večina okrušena in razdrapana, za vhod in izhod pa še vendar služi šestero vrat, katerih imena so: Jaffiška, Damaške, Herodeževe, Sionske, Afrikanske, sv. Štefana in zlate a poslednje so že delj časa zazidane in skozi vseh šest sem več ali manj hodil. Razun Jaffiških vrat zapro vse druge vsak dan ob 8. uri zveč. in odpró jih ob 5. zjutraj in potem še vsak petek od 11. dop. do 1. pop. in to zaradi turškega praznika, ko jih turški duhovni (derviši) iz visokih stolpov opominjajo njih „koran“ moliti, ker vse eno se njih vera ondí za državno ima in kakor tudi večina zapovedništva, prebivajo pa vendar le skoraj vsak v svojem oddelku mesta, kakor: Turki v svojem, Grki v svojem, Indje v svojem itd. Visokih hiš v Jeruzalemu dosti ni in druge so le neukusno zidane in neredno postavljene z plošnatimi strehami, po

Suhe tropine porabijo se za ocet (kis) in za napravljjanje vinu podobne pijače. Tudi v suh sod, ki ga mislimo napolniti, naj se devlje razdrobljenih tropin, da se od njih napné ter dobrega duha navzame. A nad 24 ur naj ne bodo v sodu, da se ne vnamejo.

Pri grozdji za črnino služi namesto mlina žična mreža z lesenim okvirom, katera se postavi na kad. Na to mrežo siplje brentač grozdje ter ga na njej drgne, dok da popadajo jagode v kad, peclji pa se denó v stiskalnico; a mošt od teh je le za domačo rabo. Ko je kad blizu do vrha polna, premeša se z drozgalico, potem pa pokrije. V to pripraven je iz slame spleten pokrov, da se ž njim zapré kad kakor kaka škatljica. Zdrozgalica naj se 2—3 krat na dan dobro zmeša in vsakokrat zopet pokrije. Ko se je sok v 4—8 dneh barvila od mehov in nekake mile trpkosti od pek navzel, pretoči se črnina v sod, tropine pa se izprešajo kakor one pri belem vinu.

Presni mošt, ki sestoji iz vodé, cukra, beljakovine itd., naj se vaga z moštno vago klosterneuburško, katera v odstotkih kaže, koliko cukra je v njem. Več ko je cukra, močnejše bo vino. Kadar mošt vreje, razkroji se namreč cukrer v alkohol ali vinski cvet in v zadržno ogljenčevo kislino, ki pri vehi odhaja. Iz 1 *kg* cukra napravi se okoli 0.5 *kg* alkohola. Koliko ga je, izmeriš z vinsko vago in Saleronovo pripravo.

Vino izgubi mnogo svoje sladkobe, ako se med vrenjem zraku pristop ne zabrani. To se zgodi z vrelno cevjó (Gährrohre): sod se s prevrtano pilko trdno zabije, v pilko pa se vtakne cevka, katere drugi konec je zakrivljen v poso-

dico z vodo. Ogljenčeva kislina, katera iz mošta vedno odhaja, je takó v vodo napeljana, iz vode pa v mehurčkih v zrak izpuhteva; zrak pa ne more med vrenjem v sod, ker je znotraj ta čas večji pritisk nego zunaj na vodo, zatorej se ne more spajati z moštom. Vsak dan se mora pogledati, ali cevka še molí v vodo. Med vrenjem naj bodo kletna okna odprta. Ko je mošt dovrel, zapolnijo se sodi z dobrim polnežem in zapilkajo, v prevotljeno pilko pa se vtakne 2 dm dolga steklena cev, ki je zgoraj s pavoljo zamašena.

Sodi naj bodo polni ko jajce! Vino naj se pretaka v jasnih in mirnih dneh, nikoli pa kadar jug piše. V prvič se to zgodi koncem decembra, v drugič pa aprila meseca. Izpraznjen sod naj se skrbno izmije, z žepлом nasiti in dobro zabije, potem pa na suhem in zračnem kraji shrani.

Po „IV. ber.“

Pustite otročiče k meni!

Redkokedaj bodeš sicer naletel na kmeta, ki bi dejal, da je šola nepotrebna, nasprotno, skoro vsak bode rekel: „dobro je, ako zna človek brati in pisati“ in zato tudi, kedar je vreme in pot lepa in nima doma posebnega dela, reče svojemu otroku: „Boš pa šel danes v šolo.“ Ko bi naši ljudje bili prepričani, da nij le „dobro“, ako človek kaj zna, marveč da je neobhodno potrebno, pošiljali bi svoje otroke gotovo vsak dan v šolo in ne le takrat, kedar doma nemajo posebnega dela; kajti za kar naš kmet vé, da je potrebno, za to mu nij nikaka pot pregrda, nikako delo neodložljivo. Ker naši kmetje dobro

katerih celo travo sejejo, da je hladneje; vendar se pa med vsemi poslopji najbolj v nebo vzdiguje kuplja božjega groba, ki je bila še le pred nekoliko leti prenovljena. Nahajajo se pa tudi še poslopja iz časa Kristusovega kot: dvorana Pilatova, staro zidovje Salomonovo in še kos stene tempeljnové in tik nje še njegova konjarnica itd., in da se kaj takega ne podere, lahko se samo ob sebi razume, kajti en sam bolj pritličen kamen dolg 9 metr. in 5 metr. v okrožji širok in čem višje tem bolj se njih večina zmanjšuje. Ena sama stena je okoli 40 metr. dolga in 12 metr. visoka, k tej steni pride vsak petek po 3. uri pop, do tisuč Judov starih in mladih, revnih in bogatih, kateri do trde noči zdihujejo in tako jokajo, da je gotovo še dovoljeno, par besed zapisati njih pritožb, kako s silo in vihtenjem domišlujejo Boga Očeta, da bi jim že kmalu poslal Odrešenika. Rabbinar (učenik) z knjigo in svečo v roki v nebo kazoč govori: Ozri se na nas že zaradi palače, ki zapuščena stoji.

Ljudstvo: Tu sedimo sami in jokamo.

Rabbinar: Zaradi tempeljna, ki je razdejan.

Ljud.: Tu sedimo sami in jokamo.

Rab.: Zaradi zidovja, ki je podrto.

Ljud.: Tu sedimo sami in jokamo.

Rab.: Zaradi našega veličastva, katerega ni več.

Ljud.: Tu sedimo sami in jokamo.

Rab.: Zaradi naših slavnih mož, kateri so poginili.

Ljud.: Tu sedimo sami in jokamo.

Rab.: Zaradi naših dragocenih kamenov, ki so sožgani.

Ljud.: Tu sedimo sami in jokamo.

Rab.: Zaradi naših duhovnov.

Ljud.: Tu sedimo sami in jokamo.

Rab.: Zaradi naših kraljev, katere so zaničevali.

Ljud.: Tu sedimo sami in jokamo, itd.

Kamnite stene so že od toliko tisuč petkov in pritiskov njih glav, kar zdolbene in luknjaste. Ko smo ravno ondi mimo v soboto dopoldne šli in o priliki noter v njih sinagogo stopili, bilo jih

vedo, da ne smejo o nedeljah in praznikih brez važnega vzroka maše zamuditi, zato tudi v najhujem snegu dospó do farne cerkve; ker dalje vedo, da so v zveličanje sv. zakramenti neobhodno potrebni, za to vže dobe čas, da otroke pošljejo k „izpraševanju“, mej tem ko jih v šolo mnogi pošljejo le takrat, ko doma nimajo dela. Ako imajo pa le količkaj opravila, je šola prva na vrsti, ktera se opusti. Da, ako kedo za lonček jagod obljubi par krajcarjev, je to vže dosti važen vzrok, da se šola opusti. Ali, dragi starši, bodite preverjeni, dandanes ne zadostuje, da bi Vaši otroci le toliko krščanskega nauka znali, da sv. spoved in obhajilo opravijo, ali k večem še nekoliko slabega branja, kakor je morebiti to pred 50 leti zadostovalo. Dandanes velja oni, ki ne zna dobro brati in pisati nekako toliko v duševnem oziru, kakor ubogi berač v telesnem. In kaj pa še le oni, ki računati ne zna? Niti vedel ne bode, ako ga bodo malopridneži goljufali.

Vseh teh in drugih potrebnih predmetov pa se otrok ne more naučiti, ako pride v šolo le takrat, kedar doma posebnega dela nima. Tu bodi omenjeno, da delo nij nikdar veljaven zgovor in tudi šolska postava ga ne pozna in to po pravici, kajti ko bi delo izgovarjalo, bi vsi starši doma otrokom kako delo naložili, in vsi bi bili izgovorjeni, šola pa prazna. Izveličar naš je rekel, da nihče ne more dvema gospodoma služiti, tako tudi otrok ne more ob enem celo leto staršem pri delu pomagati, zraven pa koncem leta vseh potrebnih šolskih naukov naučiti se. Človek bi menil, da je to jasno kakor beli dan in vendar so starši, kateri imajo celo leto otroke doma pri delu, potem pa vendar zahtevajo, da bi njih

otroci tudi kaj znali ali pa se celo nad učiteljem jeze: „Ta učitelj ni nič vreden, toliko časa je otrok hodil v šolo, pa nič ne zna, moral ga bodem v Ljubljano dati,“ to pa pozabijo, da jim je otrok več dni pri delu pomagal ali pa doma „varoval“, nego pa v šoli sedel. Kedar v Ljubljani med 70 otroki jih 15 ne pride, je to veliko število, a pri nas jih poletne dneve večkrat mesto 70 15 v šoli sedi.

Pri učenju je namreč nekako tako, kakor pri zidanju hiše. Kamen sloni na kamenu, opeka na opeki itd. Dokler nimaš temelja gotovega, ne moreš zidu postavljati. Tako tudi pri učenju. Otrok, kojega včeraj ni bilo v šoli, ko smo se učili reč, na katero se današnje razlaganje opira, učitelja danes niti razumeti ne more, ako bi si tudi prizadeval; ako hoče učitelj, da zanj ne bode današnji in vsi poznejši dnevi zastoj, mora mu posebe razložiti to, kar je včeraj razlagal, drugi pa morajo mej tem čakati in so opravičeno nevoljni, češ, „zmerom se eno učimo“; ali krivi so oni, katerih včeraj ni bilo v šoli. Danes pa morebiti zopet drugih nij, in tako bode moral učitelj to, kar danes razlaga, tem zopet jutri iz novega praviti, ako hoče, da ne zaostanejo. Razvidno je, kako težavno in zamudno je tako poučevanje, gotovo pa tudi, da otroci, ki le prevelikrat izostanejo, slednjič vse zamude in so še oni dnevi, o katerih morebiti pridejo, za-nje izgubljeni.

Ali, poreko nekateri, jaz ga pa vsak dan v šolo pošljem, pa vendar nič ne zna, samo sem in tje hodi, ne nauči se pa nič. Ako svojega otroka vsak dan v šolo pošlješ, pa vendar nič ne zna, poprašaj tedaj sem ter tje učitelja, ali res pride vsak dan. Toda večina tistih otrok, katere stariši

je zelo mnogo zbranih in rabbinarji so neke na platno tiskane knjige držali in v dolgih talarjih hodili in govorili, da je že čas, ko bi imel odrešenik priti in dalje pravi: „Da čas je že, pa gotovo je pomota časa, ker so zavrgli oni pravi vogeljni kamen“, med govorom pa so se mnogi že bolj priletni zelo solzili, meneč: „Mi ga že ne bomo pričakali“. —

Turčini pa ne marajo kaj posebno za Jude in zato tudi ne tržijo ž njimi ter gredo rajše k svojim, kakor Slovenci: „Svoji k svojim“, zategadelj tudi ni Judom take prilike, ljudstvo žaliti in odirati, kakor po drugih državah s kupčijo. Tu morajo delati ter so prav vbogi domači rokodelci, mizarji, strugarji itd. Da jih tudi napuhnjani Grki ne morejo videti se lahko razvidi. Grki namreč imajo še skor večjo pravico v cerkvi božjega groba kot katoliki, in ko so nekoč videli grški popi nekega juda koračiti po cerkvi, so nemudoma planili nanj ter ga obdajali z zaušnicami, dokler ga niso 4 turški stražniki re-

šili in iztrgali, kateri noč in dan za velikimi vratmi v cerkvi stanujejo ter si vsako uro črnokavo skuhamo in menda tudi nekoliko na take slučaje pazijo.

Naj omenim še, ker je ravno pred praznikom, nekoliko o cerkvi in grobu Marijnega vnebovzvetja. Šel sem kakih 7 minut skozi St. Štefanska vrata sam in potem še 15 minut v nižino črez suhi potok Cedron. Brž se znajdem pod podzemeljsko cerkvico, ki je že kakih 130 let lastnina Grkov razkolnikov. Noter se gre po kakih 50 stopnjicah in je kakih 30 metrov dolga 8 pa široka, tu je lepa kamnata izdolbina z črnim marmornatim pokrovom, notri je ležalo telo Marijno le nekaj dni. Akoravno je last razkolnikov in Turkov, vendar imajo še precej lepo ozaljšano to svetišče s svetilkami, damastom itd. Ko stopim zopet vun, stoji mi na levi kakih 25 metr. oddaljena duplina in cerkvica, lastnina oo. Frančiškanov, kjer je Gospod krvavi pot potil.

(Dalje prihodnjič.)

v šolo pošljejo, tudi res pride, ali kaj, ko jih pa zopet precejšnje število prihaja golih rok. K vsakemu delu potrebuje se kako orodje in tudi otrok se brez knjige ne more brati in brez zvezka ali peresa ne pisati naučiti. Oj, koliko zatega časa taki otroci v šoli brez dobička presede, kajti mej tem, ko drugi bero ali pišejo, pa sede ti praznih rok, kakor kosci brez kos ali žanjice brez srpov. Ako tedaj otroka v šolo pošlješ, kupi mu vsaj potrebno orodje. Veliko pa je starišev, ki imajo za vse drugo denar, le za otrokov zvezek ali knjigo ne in potem od učitelja zahtevajo, da bi otroci kaj znali. Res so pa slednjič tudi otroci, kateri imajo tako skrbne stariše, da jih prav vsak dan v šolo pošljejo in jim tudi vse potrebne učne pomočke kupijo, pa otroci le — nič ne znajo. Dragi starši! Bodite preverjeni, da učitelji nismo temu krivi, nasprotno, baš s takimi otroki se največ pečamo in to ne le, ker je to naša dolžnost, marveč, ker vidimo, da je vprav Vam največ na tem, da se vaši otroci kaj nauče. Toda vsi otroci niso enako sposobni za učenje, vsaj je vže Izveščar dejal, da je nekdo dobil 5 talentov, drugi pa le jednega, in pregovor vže pravi, da še prsti na roki niso jednaki. Pred par leti imel sem dva brata v šoli, kojih jeden je bil v vseh letih prvi, drugi pa se še dobro brati ni mogel naučiti. Razvidno je, da tu učitelj ne more biti kriv. Ali naj je otrok tudi manj nadarjen, ako ga starši pridno pošiljajo v šolo in mu vse potrebne reči kupijo, naučil se bode vže vsaj nekoliko najpotrebnejih stvari. Seveda je treba baš take otroke najpridneje v šolo pošiljati, navadno pa ti največkrat iz šole izostanejo, potem seveda nij čuda, ako se ne morejo nič prida naučiti.

„Pustite otročiče k meni!“ in zginile bodo tožbe, da se nič ne nauče. Mož, ki svoje otroke vsak dan v šolo pošlje, pripoznal je že večkrat: „Rad jih pošljem, ker se veliko nauče!“ ali mož svojih otrok nikdar doma ne obdrži, akoprav bi jih tudi večkrat nič manj doma ne potreboval nego drugi, in čujte, ko je po zimi tako velik sneg zapal, da otroci nikakor niso mogli do šole, napregel je sani in jih pripeljal v šolo. Bog nam daj mnogo tako skrbnih starišev in vspeh našega truda bode boljši! J. Bregar.

Iz šolskega poročila v Št. Vidu nad Ljubljano.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Nadvojvoda Albrecht praznoval je 3. avg. svojo 70letnico v Weilburgu pri Badnu v ozkem družinskem krogu. „W. A.“ piše pri tej priliki: Akoravno hoče visoki jubilarant preživeti ta dan v tih samoti, vendar se bo tisoč in tisoč zvestih avstrijskih src vdeležilo redke slovesnosti in se

ponosno spominjalo svitelega princa, ki je okrasil avstrijske zastave z nevenljivimi lavorikami in bil vsem vzgled vojaških in državljanskih čednosti. Povsod se bodo pobožne molitve vzdigovale proti nebu, da dobrotljivi Stvarnik daruje slavnemu junaku še dolgo življenje na blagor Avstrije, njene hrabre armade in njenih zvestih narodov.

V avstrijski delegaciji stavila se je resolucija, da se vojakom zboljša hrana. Vojno ministerstvo sestavlja sedaj proračun za prihodnje leto in se ozira tudi na izraženo željo. Ministerstvo je določilo za večerjo vojakom po 4 kr. za vsakega moža. To bi zneslo na leto 14 gl. 60 kr. za jednega moža in 3,650.000 gl. za celo armado. Ker pa se mora ministerstvo ozirati tudi na domobrance in odpustnike, ki se shajajo k orožnim vajam, znesli bi stroški okoli 4 milijone goldinarjev na leto.

Sv. Oče Leon XIII. imenovali so zlatomašnika profesorja And. Einspielerja vsled zaslug, ki si jih je pridobil na cerkvenem polji svojim častnim komornikom. Slava! Živio!

Kaj je novega po širokem svetu?

Poročila o bolgarskem knezu so vedno bolj čudna. Nekteri listi poročajo, da je državni voz Koburžana že na potu v Trnovo, drugi zopet trdijo, da princ še ne odide. Iz Sofije se poroča, da so vsi ministri odpotovali v Ruščuk in pričakujejo prihod kneza. Poslanci so dobili povelje, naj se nemudoma snidejo v Trnovem. Kaj je resnično, povedo nam poročila v kratkih dnéh.

Ruska vlada namerava nekoliko olajšati znano postavo proti tujcem. Postava je določevala, da se morajo iztirati tudi oni tujci, ki so služili pri zasebnih podjetnikih. Ta določba se bo preklicala, dokler se ne reši vprašanje o njeni koristi za domačo industrijo. Deželne oblasti bodo dobile povelje, da olajšajo tujim tovarnarjem rusko državljanstvo. — Turški veleposlanik „Šakir paša“ je že deset let v Peterburgu. Rusija mu je tako všeč, da bo svoja sinova vzgojil v ruskem duhu. Pred šestimi leti sta prišla v Rusijo in dobila ruske učitelje. Lansko leto sta vstopila v rusko mornarsko šolo.

Srbski kralj je s prestolonaslednikom odpotoval in ostane v inozemstvu štiri do pet tednov. Med tem časom so ministri prevzeli vladarstvo. — Veliko pozornost je vzbudil dogodek v Požarevci. Zaperli so namreč župana Mamburaša, podprefekta Babamliča in žandarmerijskega poveljnika. Na sumu so, da so ti trije lansko leto umorili iz političnih vzrokov bogatega trgovca Miljevojeviča.

Zopet novo vprašanje čaka evropskih državljanikov. Kralj holandski je bolan in priletel, treba mu naslednika. Iz Frankobroda se poroča, da so se države že sporazumele o prihodnjem vladarji

v Luksemburgu. Po tem poročilu bo vojvoda Adolf Nassavski takoj po smrti kralja Viljema zasel Luksemburški prestol.

Piše se nam:

Iz Podgrada. (Zakasнено.) — 16. malega srpana bil je jako soparen dan. Sonce je zelo pripekalo, kakor sploh v jasnih poletnih dnevih. Vže pozno popoldne zberó se nenadoma črnosivi oblaki na zahodnej strani obnebja, ter se razprostro naglo nad našo faro. Hvala Bogu, da ni bilo toče, pred katero nas Bog obvaruj! — Zgodila se je vendar velika nesreča.

Neki oča peljal je ravno o tem času listje domov. Ž njim je bil tudi njegov desetletni sin France. Ko se pogubonosni oblaki pripodijo, vlije se naenkrat dež, kakor iz škafa. Za bliskom vidi se blisk in vsaki blisk spremljal je takoj grom. Oče hotel je med tem nekoliko vedriti pod staro hruško, obrne tedaj par volov, s katerima je vozil, k sebi pod hruško, ter se tudi sam vstopi pod njo. France klečal je pred njim tako, da ga je še oče z rokama nekoliko varoval pred silnim nalivom.

Ne dolgo za tem in zelo se zablistkne, strela udari in — ravno v ono hruško, ter ubije očeta, kakor tudi oba vola. Sin ostal je še pri življenji, ker je bil le od puha omamljen.

V poldrugem mesecu je letos na Kranjskem v posameznih slučajih 7 oseb strela ubila, 6 oseb pa omamila; koga ne bi tedaj groza preletela, kadar se sliši ljudi iz slabe navade strelo na pomoč klicati. Naj Vam bo to v svarilo.

Iz Adlešič 5. avg. — V zadnji št. pisale so „Dol. Nov.“ o hudi vročini, ki je bila v drugi polovici min. meseca. Tudi pri nas je bila zelo huda vročina, imeli smo 28° R. in še več v senci. Na solncu pa do 38° R. Tudi Kolpa bila je zelo gorka, imela je 24.5° R. topline. Zato je bila pa tudi huda suša pri nas. V sredo minulo je ravno 4 tednje, odkar se je zemlja zadnjikrat po dežju namočila. V tem času deževalo je do min. torška v noči samo enkrat, namreč v nedeljo teden t. j. 24. jul., a še takrat zelo malo, še zelju ni dosti primočilo. Minuli torek in sredo pa imeli smo po nekoliko dežja, toda malo. Ni se namočilo toliko, da bi mogli ljudje orati za repo. Huda suša bo toraj kriva, da bo letos tu letina slaba. Kako lepo je kazalo vse v spomladi in še kasneje do julija! Ljudje so se nadejali prav dobre letine, ker je v spomladi vedno primakalo. Slive, ki so bile prej zelo polne, odpadajo od prevelike suše, da jih bo ostalo le prav malo. Turšica in proso bota tudi slabo obrodila, primanjkuje jima ulage. Enako se godi ajdi, ki je komaj po 4 do 5 prstov

visoka pa že cvete. Otave, kakor kaže, tudi ne bo nič, trava se je kar posušila. Edino trta kaže lepo, prav lepo. Njej pač vgaja ta vročina. Nadejati se smemo letos zopet dobre kaplje, vsaj kakor zdaj obeta, če pa ne bo jesen kaj skazila. Pa tudi obilo je grozdja na trtah, da je veselje! Daj Bog, da bi revni ljudje vsaj zato dobili kak krajcar!

Iz Ljubljane 9. avgusta. „Slovan povsod brate ima“ se glasi v pesmi. In res je taka; ozri se proti jugu, vzhodu ali severju — povsod najdeš brate Slované: Hrvate, Srbe, Slovake Čehe itd. Mi Slovenci imamo pa sedaj svoje brate Čehe med nami v našem glavnem mestu v Ljubljani. Pred lanskem smo mi Slovenci obiskali svoje brate Čehe v njih prekrasnem glavnem mestu — v zlatej Pragi ob reki Vltavi ter ob enem počastili tudi sv. kraj Velehrad, kjer sta učila in najsvetejšo daritev v slovanškem jeziku opravljala sv. brata Ciril in Metod. Pa kako so nam sedaj velikodušni Čehi vrnili našo tedanjo pot? Prišlo jih je ogromno število pet sto in deset. Pripeljal nam je mile goste vlak po gorenjskeje železnice ob tri četrt na osem zvečer. Pristrčno jih je pozdravil Ljubljanski župan g. Grasselli, na kar mu je toplo odgovoril voditelj potovanja Čeh g. doktor Šmaus. Kako se je tu povdarjala bratska vez med Slovenci in Čehi! Kako se je naglašalo, kolika potreba je, da se Slovani bolj in bolj tesno sklepamo s pravo bratsko ljubeznijo! In ljudstva bilo je tisoče in tisoče od kolodvora do čitalnice, kamor smo spremljali blage Čehe po neprestanem pretresajočim klicanjem: Slava! Živeli! Na zdar! Mesto Ljubljana se Vam je oblekla v praznična oblačila kakor mlada nevesta, da sprejme v svoje krilo dostojno ljube goste iz daljne Česke; skoro z vseh hiš ti plapolajo velikanske zastave v narodnih, cesarskih in mestnih barvah.

Na čitalničnem vrtu so se gostom odkazala stanovanja večinoma po privatnih hišah, da si ondi odpočijejo od dolzega, utrudivnega potovanja.

Med nami ostanejo vrli naši bratje do petka 12. t. m. Danes napravijo sprehod na Grad ter ogledajo mesto. Ob 11. uri se zberó v čitalnici, od tod se podajo ravno opoldne v mestno hišo pozdravit župana Ljubljanskega. Ob eni je obed po raznih restavracijah, ker je nemogoče, da bi kje skupaj obedovali zaradi velicega števila. Po obedu obišejo „Rudolfinum“ v posameznih oddelkih. Ob 7. uri zvečer je koncert v čitalnici. Jutri 10. avgusta se ob sedmih zjutraj snidejo v čitalnici, od koder sprehod na Rožnik, kjer bode skupni zajutrek. Z Rožnika se podajo na Drenikov vrh, potem skozi gozd v Gorenjo Šiško

k Vodnikovemu rojstnemu domu, kjer pozdravita česke goste Šišenska občinska zastopa in in čitalnica. Iz Šiške bode sprehod po mestu ter se bodo ogledale nekatere znamenitejše cerkve; ob eni popoldne bode obed v raznih gostilnah. Ob sedmih zvečer bode koncert delavskega pevskega društva „Slavec“ na Kozlerjevem vrtu. — V petek dne 12. avg. ob osmih zjutraj se bomo na kolodvoru poslavlili od dragih nam gostov.

Živeli vrli Čehi naši bratje! Živeli med nami in po širnej domovini! Slovani združimo se!

Št. Vid pri Zatičini 10. avgusta. Dne 9. t. m. popoldan ob 1/2 4 se je vnel strašni ogenj v Velikih Pecah, kateri je hipoma vpepepil 13 hišnih — in zraven še 34 družih poslopij. Pokončal je prebivalcem vso klajo za živino, po shrambah in kozolcih skupaj spravljene poljske pridelke ter vso njih obleko, ker zaradi prenaglega razširjanja ognja niso mogli ničesar rešiti. Zgorelo je več goveje živine, 10 prašičev in en otrok. Se celo v rokah je požar pokončal ljudem hranilniške knjige in bankovce.

Prihitele so na pogorišče, da bi bile ogenj zadušile, požarne brambe iz Št. Vida, Višnje Gore in tudi iz Trebnjega je bila že na potu, al' zavoljo pomanjkanja vode je bil ves trud gasilcev brez uspeha. Od cele vasi sti oteti le 2 hiši in podružniška cerkev M. B. Ogenj so neki zanetili otroci s žveplenkami.

Škoda je velika, revščina strašanska in pomoč silno potrebna!

Poškodovanci se priporočajo miloserčnosti in darežljivosti Slovencev, nadjaje se, da svojih sodeželanov v tej stiski brez pomoči pustili ne bodo.

Domače vesti.

(Premembe pri politiških uradih.) Gosp. V. Parma iz Krškega je šel v Kranj. Na njegovo mesto pride iz Kranja g. Golf.

(Premembe pri učiteljstvu.) Gosp. Pirnat gre iz Prečine v Preloko; od tod pride na njegovo mesto g. Pegan. G. Kimovec gre za nadučitelja iz Loškega potoka na Vače. V Drago pride g. M. Ivanetič, ki je bival eno leto v Bosni.

(Na kmetijski šoli v Grmu) je zdaj kmetijski tečaj za 12 učiteljev, ki se učé kmetijstva. Za ta zavod je imenoval deželni zbor g. Štuparja kot asistenta.

(Novomeškega okraja učitelji) bodo zborovali zadnji dan avgusta v Novem mestu.

(Kmetijska podružnica v Metliki) napravi v pondeljek, 29. tega mes. loterijo.

(Učiteljsko ali pedagogičsko društvo) Krško je zborovalo 4. avg. na Raki. Med drugim so se učitelji potegnili za to, da bi otroci ljudskih šol na kmetih imeli 2 meseca počitnice, kakor imajo po mestih. Prav bi bilo.

(V Šmihelu) na deški šoli in pri šolskih sestrah de Notre Dame bo 27. tekočega mesca sklep šolskega leta. O polu 9. bode sv. maša, potem skušnja iz veronsuka in vseh družih predmetov in skromna razstava ročnih del šolskih deklic. Tudi gluhoneme deklice bodo ta dan šolsko leto sklenile in skušnjo imele. Vabijo se tem skušnjam stariši in prijatli šolskih otrok iz domače fare in iz bližnjega mesta.

(Delitev premij za govejo živino,) bo letos v Metliki v ponedeljek 29. avgusta.

Pravice do premij v Metliki imajo vsi živinorejci okraja črnomaljskega, novomeškega, krškega, kočevskega in litijskega.

Na razstavo pripeljana živina se postavi na „mestni trg.“ Do devete ure dopoldne mora pa vsa živina na mestu razstave biti, in sicer posebej junci, posebej telice in posebej krave na ograjah privezane. Vsak lastnik mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali dekló, ki živini streže.

Živina, katera hoče premije deležna postati, mora najmanj uže pol leta lastnina tistega gospodarja biti, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričalcem svojega županstva.

Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da bode spolnil vse kar imenovani ministerski predsednik velevala ter da bode premirano goved naj manje eno leto za pleme obdržal.

V razstavo se pripuščajo: junci (biki), ki so pol do 3 leta stari, breje telice, ki so najmanj 2 leti stare, molzne krave, ki so imele eno, dvoje, tri, štiri ali k večem 5 telet.

Goved smé biti izvirnega Marijadvorskega, Muriškega, Belansko-Pincgavskega plemena in pa mešana domača živina z gorej imenovanimi 3 rodovi ali pa tudi z drugimi žlahtnimi rodovi ali pa tudi čisto domača živina.

Za izvirne rodove so odločene premije tako-le: Za bike pet daril po: 40, 30, 25, 20, 20 gld.; za telice dva darila po: 25, 20 gld.; za krave dva darila po: 30, 25 gld.; skupaj 235 gld. — Za lepo mešano živino in za domačo živino pa: Za bike pet daril po 30, 25, 20, 20, 15 gld.; za telice dva darila po: 15, 10 gld.; za krave dva darila po: 20, 15 gld.; skupaj 170 gld.

(† Viktor Dolenc), sorodnik g. vodje tukajšnje vinorejske šole na Grmu znani, iskreni rodoljub, prvoboritelj in pospeševalec vsestranskih narodnih napórov, umrl je dné 20. minu.

lega meseca v Trstu v petinštiridesetem letu dōbe svoje. Porojen na Razdrtem, šolal se je v Gorici ter se po zvršenih šolah šel učiti trgovstva. Nepozabljivi dr. Lavrič je zanetil v mladeničevem srci ogenj oduševljenja za našo stvar in politično borbo. V zrelejši dōbi se je pridruŹeval Dolenc delujē vsemu političnemu gibanju na Goriškem, ustanovil jo je in načeloval prvi narodni čitalnici na Goriškem — v Solkanu. Političnega njegovega delovanja priča je sōsebnost „Soča“, katera je bila za njegovega uredništva najboljši politični list. Pred desetimi leti preselivši se v Trst, bil je kmalu duša tamošnjemu življu slovenskemu. Spešil je zlasti „delavsko podporno društvo“, katero se ima njemu zahvaljevati na mōbi svoji, družbi sv. Cirila in Metoda je bil zastopnik in načelnik, bil je starosta trŹaškemu „Sokolu“ in tudi politično društvo „Edinost“ je imelo v njem odločnega in značajnega sotrudnika.

Mōž, kakeršen je bil velecenjeni pokojnik, treba je nam osobito v denašnjih dneh, zatorej umršemu rodoljubu kličemo tudi mi iz srčne globine v prerani grōb: Čast spominu njegovemu!

(DrŹavni poslanec prof. Šuklje) priredil bode tudi o teh počitnicah nekoliko volilnih shodov. Prvi shod sklical je v Metliko, in sicer v nedeljo 31. julija. Odtod se podā v Črnomelj, poročat volilec o svojem delovanju in o splošnem političnem položaju. Tekom avgusta namerava shode še sklicati v Višnji Gori, Kostanjevici in Krškem ter vrsto shodov zaključiti v Novem mestu. Ribnice letos baje ne bode obiskal, z ozirom na nesrečni požar, kateri je toliko škode prouzročil v lepem trgu.

(Iz Metlike) se javlja, da je gosp. prof. Šuklje ondu poročal svojim mnogobrojno zbranim volilec o svojem delovanju v drŹavnem zboru, v odsekih in pododsekih. Jako zanimivo in poučno njegovo izvestje vsprejeli so njegovi volilci z živahnim odobravanjem ter mu jednoglasno izrekli zaupnico. Po shodu zbralo se je vse občinstvo na vrtu pri Muci, kjer je svirala domača mestna godba. V prosti a jako prijetni zabavi bilo je mnogo govorov in napitnic. G. prof. Šukljeja izborni govori izzvali so pravo navdušenje. G. notar Štajer je pa s svojima napitnicama vsem prav iz srca govoril.

(Velika tatinska druhal), ki je po sejnih in shodih kramarjem in tudi drugim ljudem mnogovrstnega blaga pokradla, bila je 11. dan t. m. pri tukajšnji c. kr. okroŹni sodnji obsojena, in sicer: Anca Šetina Źe trikrat kaznovana, na 3 leta, Anca Dule Źe trikrat kaznovana, na deset mesecev, JoŹe Dimc Źe trikrat kaznovan, na 16 mesecev, Mica Kōlbel Źe

trikrat kaznovana, na dva in pol leta, Mica Gorenc Źe dvakrat kaznovana, na dva in pol leta, JoŹefa Krevs Źe ne kaznovana, na 14 mesecev, JoŹe Krevs Źe kaznovan, na 14 mesecev teŹke ječe; tatvin sokriva bila sta tudi JoŹe Saje in Anca Novak spoznana, in prvi Źe sedemkrat kaznovan, na dva meseca zapora, druga do zdaj Źe ne kaznovana na 14 dni ječe obsojena. — Tako je pričakovati zdaj bolj mirnega in varnega časa po semajih in drugih shodih, kajti zatvorila se je zdaj velika tatinska druhal.

(Solnce bo mrknilo) v petek po velikem Šmarnu 19. t. m. popolnoma. V naših krajih bode solnce Źe temotno izhajalo ob 5. uri in 7 minut. Tedaj bo 89 stotin solnčnega površja pokritega z lunino senco. Konec mraka bo ob 6. uri in 2 minutah. To je ob enem poslednji veliki mrak v tem stoletju pri nas. Bodočega bo videl Źe le leta 1912, kdor ga učka.

(Nova knjiga) je izšla pod naslovom: „Vzorni načrti kmetijskih stavb.“ Obseg: 1. Vinska klet. 2. Skedenj. 3. Goveji hlev. 4. Konjski hlev. 5. Svinjak. Po nemškem izvirniku stavbenega odbora c. kr. kmetijske družbe dolenje-avstrijske na Dunaji izdala c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani. V Ljubljani 1887. ZaloŹba c. kr. kmetijske družbe. Tisk J. Blasnikovih naslednikov. Cena za ude c. kr. kmetijske družbe kranjske 50 kr., za neude 1 gl. Knjigo krasi jako veliko načrtov in razen ukovite vsebine tudi jako lična vnanjost, zatorej jo prav toplo priporočamo.

(Lepe slavnosti) vršijo se tekoče dni po naši domovini. Kakor je iz dopisa iz Ljubljane razvidno bil je v Ljubljani slovesen sprejem Čehov. — V nedeljo 14. bo velik shod vseh juŹnih telovadnih druŹtev „Sokol“ v Krškem, kakor smo Źe v zadnjem listu povedali; velika beseda bo z ustopnino, ktere ves dohodek je namenjen po toči poškodovanim Dolenjcem. — V Idriji bodo spomenik postavili ranjkemu škofu Antonu Alojziju Wolfu, ki je bil velik dobrotnik narodu. V ponedeljek imajo slovenski abiturijentje v Novem mestu velik shod, zvečer pa v Narodnem domu zanimivo besedo v korist Ljubljanskemu in Novomeškemu Narodnemu domu. — 21. pa je zopet kaj imenitna slavnost zlate maše velezasluŹnega gospoda Einšpilerja v Svečah na Koroškem. Ta gospod ima neprecenljive zasluge za koroške Slovence, in mi mu kličemo hvaleŹnega srca: Bog ga ohrani Źe mnogo let!

V mesecu juliju v Novomestu vračujoča se plama:

Alois Čampel, Sissek rec. — M. Dobrinc, St. Klare — Mathias Eppich, Ramswigel, Post Gottschee — Josef Kopač, Laibach — Jure DeŹelan, Sissek —

Franz Sekula, Fiume — Anton Bojanec, Gallaniza, (Hercogovina) — Franca Zupančič, P — Mihal Skrbz, Agram — Janez Janko, Fiume — Johann Oran, Kötschach — Matija Žnidaršič, Močvirje rec. — Stefan Turk, Balamet Mišen Nord Amerika.

Listnica uredništva.

Gosp. J. M. v Črnomlju: Poslano dobro, toda ne za naš list.

Žitna cena v Novem mestu 8. avgusta 1887.

Domače pšenice mernik 2 gld. — kr., Debelače (koruze) 1 gld. 50 kr., Soršice 1 gld. 60 kr., Rži 1 gld. 40 kr., Ječmena 1 gld. 30 kr., Ajde 1 gld. 30 kr., Ovsa 80 kr., Krompirja 80 kr.

Loterijske srečke.

Trst	30. julija	45	38	33	2	86
Gradec	6. avgusta	2	45	1	16	52

V grajščini „Radelca“ pri Bučki so
bela in črna vina

po primerno nizkeji ceni na prodaj.

Ravno tukaj se v službo vzame

[88—1]

marljiv kravar.

[87—1]

Dr. Karl Slanc,

advokat v Novem mestu,

ima s 1. septembrom t. l. začel svojo pisarno v hiši šteč. 86. na glavnem trgu v I. nadstropju.

Komi,

ki je priden, lepega vedenja, dober prodajalec na drobno, in vaje tržiti po sejnih, ter vojaščine prost, in

Učenec,

iz dobre hiše, lepega vedenja, ki je saj dva razreda gimnazije ali realke izvršil, — sprejmeta se takoj v prodajalno v mešanim blagom v neko mesto na Dolenjskem. — Natančneje pove iz prijaznosti opravništvo „Dolenjskih Novic“.

[84—2]

600 metrov bukovih drv,

dobro suhih, meter po 2 gld. 40 kr. je vedno na prodaj v Novem mestu.

[73—3]

Opravništvo hmelniške grajščine.

600 veder dobrega vina

različnih vrst in raznih let je po primerno nizki ceni na prodaj v grajščini Bajnof na znožju Trške gore, pol ure od Novega mesta.

[74—2]

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Najnovejša slovenska knjiga

za P. T. učitelje, učiteljice in prijatelje šole:

Šolske Drobstinice

v petindvajsetletni spomin smrti

A. M. SLOMŠEK-A.

Spisal Fr. Jamšek,

nadučitelj in bivši c. kr. okr. šol. nadzor. v Reichenburgu.

Cena brošur. iztisu 1 gld., v platno vez. 1 gld. 20 kr., po pošti 10 kr. več. — Naroči se lahko v vsakej bukvarni ter pri založniku

J. R. Milic-u,

[71—3]

v Ljubljani, Stari trg št. 19.

Ruska zimska grašica,

najzgodnejša, dobra in bogata krma, ki se trikrat kosi, prvokrat začetek aprila, ko še ni nobene frišne krme, prodaja se v množinab od 10 do 100 kilo po 20 kr. kilo, nad 100 kilo po 18 kr. Posejati jo je konec avgusta. Naročila sprejema najkasneje do 1. avgusta.

Upravništvo hmelniške grajščine.

[78—3]

(pošta Novo mesto)

Jože Strzelba v Ljubljani

kupuje vedno po najvišji ceni

češminjevo lubje, jeternik
in druge zelišča.

V Novem mestu sprejema blago iz prijaznosti gospa Marija Rohrmann.

[53—6]

Na prodaj ima 8 hektolitrov

2 let stare, prav dobre slivovke

po 45 kr. liter, na drobno manj ne ko 10 litrov, več po zahtevanju.

Jakob Colarič,

[81—2]

v Sv. Križu pri Kostanjevici

Zobozdravnika Paichel-a

ustni in zobni preparati.

(Ustnovodna esenca in zobni prašek.)

Izvrstna sredstva za čiščenje in ehtrenenje zob, zabranijo, da se ne dela zobni kamen, osvežijo usta in odpravijo smrdečo sapo.

Posebno otrjuje otle zobe, vstavlja krvavenje dlesna, zabranjuje trohnenje zob in če stalno rabijo, odpravijo vsake zobne bolečine. Cena steklenici zobovodne esence 1 gld., škatelji zobnega praška 60 kr.

Dobiva se v Novem mestu pri Dom. Rizzoli-ju, lekarju „pri angelju“.

[54—6]

Novomesto. — Natisnil J. Krajec.